W rozumieniu psychologicznym gdy mówi się o uczniu zdolnym ma się na uwadze:

* wysoki poziom intelektualny oraz zdolności ogólnych

* wysoki poziom zdolności specjalnych, uzdolnień

* znaczne osiągnięcia lub możliwości takich osiągnięć w nauce lub w innych dziedzinach działalności
* osiągnięcia oryginalne i twórcze lub możliwość takich osiągnięć

* silne i stosunkowo rozległe zainteresowania

* dużą motywację do angażowania się w określone działania

* sprecyzowane postawy w stosunku do szkoły, nauczycieli, treści kształcenia (m.in. krytycyzm)

* właściwości temperamentalne sprzyjające nabywaniu wiedzy, tzn. szybkie uczenie się, skłonności do introwersji

Według profesora Andrzeja Sękowskiego (psycholog, specjalista z zakresu m.in. psychologii zdolności) działaniami jakie nauczyciele mogą wykonać w stosunku do swoich zdolnych uczniów są:

* dostrzeżenie u wszystkich uczniów ich mocnych stron

* wybranie spośród tych uczniów tych, których mocne strony są naprawdę mocne

* stworzenie możliwości indywidualnego traktowania ucznia w klasie masowej

* kontaktowanie ucznia zdolnego ze środowiskiem innych uczniów zdolnych

* zachęcanie do brania udziału w olimpiadach i stwarzanie do tego możliwości

* regularna współpraca z rodzicami uczniów zdolnych

* troska o harmonijny rozwój intelektualny, emocjonalny, społeczny

* docenianie możliwości uczniów, akcentowanie ich osiągnięć i dalszych możliwości, czyli motywowanie do tego, by mieli osiągnięcia

* właściwe kształtowanie hierarchii wartości, by osiągnięcia służyły czemuś więcej niż wyłącznie własnej satysfakcji; redukowanie myślenia: ,,muszę" coś osiągnąć, ponieważ w efekcie tego motywacja utrzymuje się przez długi czas

* szukanie interesującego materiału, który zaciekawi zdolnego ucznia; znajdowanie interesujących zadań na momenty, gdy uczeń nudzi się na lekcji

* ukierunkowywanie na nowe zainteresowania

* przyjmowanie z akceptacją tego, że uczeń zdolny może niejednokrotnie wyprzedzać nauczyciela w pewnych skojarzeniach, ciekawych pomysłach

* organizowanie spotkań z osobami mającymi wyróżniające osiągnięcia w jakiejś dziedzinie

* rozwijanie wiedzy zdolnego ucznia na temat własnej osoby, by dowiedział się jakie są jego mocne i słabe strony, ograniczenia i możliwości

* rozwijanie u ucznia postawy życzliwości w stosunku do otoczenia, kierowanie jego uwagi na to, iż istotne jest nie tylko to, jakie sam ma zdanie na swój temat, ale również jak jest postrzegany przez innych

* omawianie zagadnień odnoszących się nie tylko do zdolności, ale również do mądrości

INSTYTUCJE DZIAŁAJĄCE NA RZECZ DZIECI ZDOLNYCH

Wbrew przekonaniu, dzieci zdolne wymagają wyjątkowej opieki, która jest rezultatem ich indywidualności oraz niezwykłej złożoności ich problemów szkolnych, emocjonalnych i społecznych.

W sprawie pomocy i porady dla dziecka zdolnego można zgłosić się do:

1) Centrum Metodycznego Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej Ministerstwa Edukacji Narodowej, ul.Polna 46a, 00-644 Warszawa, tel./fax (0-22) 825-83-15, www.cmpp.edu.pl .

Centrum realizuje zadania z obszaru opieki nad uczniem zdolnym, podejmuje różne inicjatywy ukierunkowane przede wszystkim na doskonalenie osób pracujących lub planujących podjęcie

pracy z dziećmi zdolnymi. Organizowane przez Centrum szkolenia i konferencje mają na celu między innymi: wzbogacenie warsztatu pracy uczestników, dostarczenie inspiracji do tworzenia indywidualnych programów pracy z grupami dzieci zdolnych. Na stronie internetowej są dostępne między innymi listy koordynatorów oraz osób przeszkolonych w zakresie wspierania zdolności i talentów dzieci i młodzieży, adresy instytucji działających na rzecz dzieci zdolnych, wykaz przydatnej literatury.

2) Poradni psychologiczno-pedagogicznych

Oferują dla dzieci treningi twórczego myślenia i rozwiązywania problemów. Pracownicy poradni udzielają dzieciom, rodzicom, nauczycielom pomocy o charakterze doraźnym (np. pomoc diagnostyczna, porada, konsultacja) lub stałym.

3) Punktów konsultacyjnych dla dzieci zdolnych w poradniach psychologiczno-pedagogicznych

Ich rola polega na czuwaniu mad harmonijnością rozwoju umysłowego, emocjonalnego i społecznego dzieci zdolnych. Specjaliści prowadzą treningi twórczego myślenia, relacji międzyludzkich i uwrażliwiające uczniów oraz warsztaty edukacyjne dla ich rodziców i nauczycieli.

4) Krajowego Funduszu na rzecz Dzieci, ul.Chocimska 14, 00-791 Warszawa, tel. (0-22) 848-24-68, 848-23-98, http://www.fundusz.org/fundusz.php

Działa na rzecz dzieci wybitnie uzdolnionych, by tworzyć w polskich szkołach warunki do nauki i rozwoju dostosowane do potrzeb i możliwości uczniów. Celami Funduszu w obszarze pomocy wybitnie zdolnym dzieciom są między innymi:

- upowszechnienie wiedzy o szczególnych potrzebach dzieci i młodzieży wybitnie uzdolnionej oraz o metodach pracy z takimi dziećmi

- tworzenie klimatu akceptacji i zrozumienia dla dzieci i młodzieży wybitnie uzdolnionej

- tworzenie instytucjonalnych i materialnych warunków korzystnych dla rozwoju uzdolnień i zainteresowań dzieci i młodzieży

- tworzenie spójnego systemu wspomagania rozwoju wybitnie zdolnych, który obejmuje cały proces kształcenia aż do momentu rozpoczęcia samodzielnej pracy zawodowej

- wspieranie rozwoju wybitnie uzdolnionych uczniów szkół podstawowych i średnich

5) Centrum Informacyjno-Konsultacyjnego ds. dzieci zdolnych przy Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej ,,Uniwersytet dla Rodziców", ul.Raszyńska 8/10, 02-026 Warszawa tel. (022) 822-71-68

Główne zadanie Centrum to szerokie upowszechnienie wiedzy teoretycznej w obszarze rozpoznawania, kształcenia i rozwijania zdolności oraz specyfiki funkcjonowania dziecka zdolnego, praktycznych sposobów pobudzania rozwoju ogólnego.

opracowanie

psycholog szkolny

mgr Hanna Kosińska